

4. Bibliographie der Schriften

In: PRORECTOR ACADEMIAE FRIDERICIANAE GEORGIUS ERNESTUS STAHL, MEDIC.D.ET PROF.PUBL.ORDIN.unà cum PROFESSORIBUS RELIQVIS CIVES ACADEMICOS, Ad ...

[HARMONICUM MOSIS, PROPHETARVM ET PSALMORVM CONCENTVM DE RESVRRECTIONE CHRISTI.]

Francke, August Hermann

1701

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

30

PRORECTOR
ACADEMIAE FRIDERICIANAE
GEORGIUS ER-
NESTUS STAHL,

MEDIC. D. ET PROF. PUBL. ORDIN.

unà cum

PROFESSORIBUS

RELIQVIS

CIVES ACADEMICOS,

Ad memoriam Resurrectionis Do-
mini nostri JESU CHRISTI pie recolendam
ac digne celebrandam,

Omnes ac singulos humanissime hortatur
atque invitat.

50

PRORACUTOR
ACADEMATICUS ET LIBRARIUS
GEORGII HER.
ARTISTAE
MAGICI ET PROFESSORIS
PROFESSIONIS
CIVICIS AC ACADEMICIS
AD MICHIGANUM REGULARIS
HABITUS DULCI JESU CHRISTI HOC SOLEMNITER
AC GIBUS CELEBRANDI
CENSUS IN PRAECEPSIS PRAESENTIA
MILEMI
V. 1700

Μημονέυετε Ιησοῦν χριστὸν ἐγνηγερμένον ἐν νεκρῶν!

Resurrexit, o Nostri, vere resurrexit CHRISTUS I. Cor. V,4.
secundum Scripturas. Resurrexit tertio die, Gen. I, II.
quo sicut terra, cum olim crearetur, naturali-
ter, ita nunc spiritualiter est fœcundata. Arbor
enim, veros fructus edens, germenq; terræ
præstantissimum, quod vitam mundo, viatumq; præ-
bet, jam excrevit. Secundus Adam ex somno mortis evi- gen. II, 22. 23
gilavit, cum exstructa ipsi esset ex suo latere sponsa op- Eph. V, 31.
tima, carissima, Semen mulieris contrivit caput serpen- Gen. III, 15.
tis, prout oraculum divinum prædixerat. Jam morte
superata reclusa est lapsis hominibus via, quæ ad ar- Gen. III, 24
borem vite dicit. Quod figura prænotaverat Enocbus, Gen. V, 24.
septimus ab Adamo, id ipsa re nunc exhibit Adamus Ebr. XI, 5.
secundus: ille mortis legibus exemptus, ante transla- Act. II, 24.
tionem suam testimonium accepit, se Deo placuisse; Matth. xvii
hic similiter et si mortem gustavit, à morte tamen te- 5.
neri non potuit, & antequam e terra tolleretur, ipsum
Deum habuit de se testante. *Aqua diluviane resede-* Gen. VIII,
runt, fontes abyssi sunt obstructi, & verus Noachus, qui 1.2.16.V, 29
nos recreabit in miseriis, & laboribus hujus terræ, cui 1. Petr. III,
Deus maledixit, ex arca sepulchri progreditur, ut suos 20.21. Mat.
secum ducat. Ejusdem gratum odorem holocausti XXVII, 52.
odoratus Jehova, ad cor suum (בָּלְאָנָה) i.e. ad Christum 1 Cor. xv, 23
ita est locutus: Post hac non maledicam ultrà terræ Gen. VIII, 21
Esa. LIV, 9.

propter hominem, quamvis figmentum cordis huma-
Gen. IX, 20. ni malum sit ab adolescentia ejus; neque posthac per-
21. Act. I, 5. cutiam amplius omnia viventia, quemadmodum feci.
II, 13. Psal. Nunc Noachus noster, ex arca sepulchrali egressus, su-
XXXVI, 9. am plantat vineam, quique ipsius sunt, non ita multo
Cant. II, 4. post, dulce ejus vinum bibentes, inebriantur. Vincen-
V, 1 Es. LV, 1 tis Abramam, & benedicentis Melchisedeci figuram my-
Gen. XIV. sticam unus Christus explevit, Filius æque ac Domi-
Psalm. CX. nus Davidis & Abrahami. Hic dies exhibit impletum,
Ebr. VII. quod animo secum dixerat Abrahamus; Deum vel ex mor-
Gen. XXII, 12. Ebr. XI, tuis posse excitare: qui & Isaacum recipiens, rem eandem
19. significavit. Verus Isaacus, amor & deliciæ generis
Gen. xxii, 9 humani, in ara crucis est immolatus; & Pater, qui no-
Rō. VIII, 32 stra causa Filio suo unico non pepercit, sua gloria eum
resuscitavit. Luctatus jam cum Deo & hominibus,
Gen. xxxii, prævaluuit Jacobus, nec jus primogenituræ solum, quod
28. xxv, 33. primogenitus hominum nefarie perdiderat, sed bene-
Ebr. XII, 16. dictionem quoque reparavit. Josephus, venditus à fra-
Gen. XLI, 14. tribus, & in vincula conjectus in Ægypto, nunc libe-
ratus prodit, imo vivit, omniumque rerum est domi-
26. Rom. nus. Vicit Leo de tribu Juda; venit Schilo, cui erit obe-
XIV, 9. A- dientia populorum.
poc. II, 8. Extractus jam est ex magnis anxietatum & mise-
Gen. XLIX riarum fluctibus, quem Moses exemplo suo monstra-
9. 10. verat. Nunc patet, quam ob causam rubus ille arserit,
Apoc. V, 5. nec tamen fuerit consumptus. Ille ipse enim, qui sub
Exod. II, 10 flammæ specie apparuit in rubo, in assumta carne est ne-
Ps. XVIII, 17 catus; ecce vero, vivit nunc æternum. Verus agnus
LXIX, 2. 3. paschalis est mactatus, nullo ejus osse fracto, ejusque
Exod. III, 2. sanguine postes nostri sunt conspersi. Nunc recte Pa-
Exod. XII, 3. seq. scha celebrari potest; nostrum enim Pascha, pro nobis
1. Cor. V, 7. immolatum, est Christus. Glorificatus est Jehova in
Exod. XIII, XIV. Pharaone infernali, ejusque exercitu, postquam eum vi-
cit,

cit, suumque populum, per mare sui sanguinis profusi,
e domo servorum duxit. Arbor vitae dulces nunc red- Exod. XV,
dedit amaras miseriarum aquas.

Jam primitiae messis, manipulus frugum, in nostro Lev. XXIII,
die Paschali, qui post sabbatum erat proximus, Domi- 10. sqq.
no messis offeruntur, (Christus enim, primiæ dor. 1 Cor. xv, 23
mientium est factus,) eoq; omnes reliqui sanctificantur. Apoc. I, 5.
Num. xvii,

Illuxit dies, quo *virga Aarons*, summi Sacerdotis 25.
nostri corpus, producit germen, emittit flores, editq;
amygdala, nempe vivam spem, fructumque maturum
beatitatis. Exaruisse in cruce, abjectumque videbatur
pedum, quo Pastor animarum summus utebatur; ec-
ce autem virga Aaronis, tanquam typus, longe cedit
ei, ut germine viridiori, flore amœniori, fructibus præ-
stantiori.

Nunc *Josua* noster transivit Jordanem, quem Mo- Deut. xxxi,
ses in suo officio non potuit transire. 2.3. Jos. III,
1. seqq.

Sub pedibus suis ille contrivit hostes nostros, nobisque 1. seqq.
virtutem comparavit idem præstandi. Hereditatem ac- Jos. X, 24-25
quisivit, civitates receptui designavit, suaque morte, ut- Gen. III, 15.
pote veri Sacerdotis, vindici sanguinis omne jus abstu- Rom. XVI,
lit, ut in posterum ad Paradisum Dei nostri, unde fu- 20.
geramus, nobis liceat redire. Jof. XIII, sq
XX, 2 --6.

Capite infernalis *Siffere* pax illo crucis Christi trans-
fixo, liberati sumus è manu hostium, & qui amant i- Jud. IV, 21.
psum, sunt sicut sol, cum procedit in robore suo. Nunc Luc. I, 71.
verum altare est exstructum, quod Dominus vocat; *Pacis*: Jud. V, 31.
& noster Gideon prima luce surrexit, exercitumque Jud. VI, 24.
infernalem Midianitarum adortus prostravit. Noster VII, 9. seq.
Simson leonem, qui rugiens occurrebat ei, discidit, ac si Jud. XIV, 5.
discinderet hœdum: nunc prodit ab edente edulium, 6. 14.
& ab acri dulce. Post mediam noctem, cum custodib⁹ Jud. XVI, 2.
effet septus, is surrexit, portasque orci confregit. 3.

- Ruth. IV,8. Boas verus, Goel noster, jam est inventus, post-
sq. Ex. III,5. quam Moses, qui nec sponsam nec hæreditatem potuit,
acquirere, suum calceum extraxit.
- 1 Sam. XIII, Virum secundum animum suum Jehova sibi ex-
14. quisivit, eumque juscit esse principem in populo suo,
1 Sam. XVII cum prior Jehovæ Dei sui mandatum non observasset.
49. Luc. XI, Hic universo populo triumphum comparavit, postquam
22. fortē adortus superavit, arma, quibus confisus erat,
Ebr. II, 14. abstulit, palam eum ostentavit, ac triumphavit per
Col. II, 15. se ipsum.
- 2 Sam. XXII, Nunc Davidis nostri hymnus decantatur pro libe-
1. sqq. Psal. XIX. 2. ratione ē manu omnium hostium, & in populo ejus vox
Sam. 22,47. lāta personat: Dominus vivit. Jehova regem suum con-
Luc. XXIV, stituit super Sion montem sanctum suum, ad quem Deus
5,23,34. dixerat: Filius meus es tu, ego hodie genui te.
1. Reg. I. Quantus Propheta, qui *in vita* sua fecit mirabilia,
Psal. II, 7. & *in morte* mirabilia opera sua. Ast major typo antity-
2. Sam. VII, pus, Elīsaeo Christus noster, qui & virtute propria ma-
14. Ebr. I, 5. jora præstítit vivus ac mortuus, & animam, quam ul-
2 Reg. 13,21. tro posuit, rursus accepit, & redivivus vitam creden-
Syr. 48,14. tibus largitur omnibus.
Joh. X,18. Joh. X,18.
- 1 Chron. VI Complementum monstravit, Judam pariter ac
1. 2. Josephum significasse Christum, ad quem principatus
est delatus, ac primogenitura, quod utrumque Adam
perdiderat.
2. Chron. Jam gloria Jehovæ implevit verum Dei templum,
VII,1,II. postquam Salomo noster omnia perfecit, quæ in animo
Joh. XIX, habuerat.
30. Job. XLII,10 Hodie figura patientis, & ex angustia judicioque
Esa. LIII,9. sublati Jobi exprimitur in ejus unice dilecto Redemptore
Apoc. I, 18. *vivo.*
- Job. xix,25. Exiguo temporis spatio ille fuerat à Deo *derelictus*,
Pl. VIII,6. sed gloria & decore est *coronatus*. Nam animam ejus
Ebr. II,7. *Deus*

Deus noluit relinquere in inferno, neque committere, ut san- Ps. XVI, 10.
ctus suus corruptionem pateretur. De torrente in via bibit, Act. II, 27. 31
propterea que caput exaltavit. Idcirco vox jubilationis & XIII, 35.
salutis in tabernaculis justorum auditur: *Dextera Jebo-* Psal. CX, 7.
va facit fortitudinem, *dextera zeborae excelsa*, *dextera* Ps. CXVIII
Jehorae facit fortitudinem. *Lapis*, quem reprobaverunt 15-17. 22. 23.
aedificantes, fuit in *caput anguli*. A Jehova factum est
hoc, & est mirabile in oculis nostris.

Videte ergo, quam svaviter ludat sapientia in orbe Prov. VIII,
terrarum, ante execrato, & quæ deliciæ ipso sint cum 31.
filiis hominum.

Nunc re ipsa probat sapientia, se ultam tribuere Eccl. VII, 12
possessori suo. Esa. LII, 13.

Nunc experitur Sponsa, qualis dilectus suus sit Cant. V, 9.
præ alio dilecto. Videt enim, majore quenquam cari- Joh. XV, 13.
tate non esse præditum, quam si animam suam amico-
rum causa impendat. Eam ipsi nullus eripuit, sed ipse Joh. X, 18.
sua sponte posuit. Potestatem habuit eam ponendi, i-
temque potestatem habuit eam rursus sumendi.

Agnus Dei, qui peccata mundi sustulit, exposuit Esa. LIII.
se ipsum sacrificium pro peccato, & abscessus est de ter- Joh. I, 19.
ra viventium, sed prolongabit dies suos; & quis gene-
rationem ejus enarrabit?

Justum germen (virens virga Aaronis) fructus suos Jer. XXIII,
profert, & hoc nomen ejus est: *zebora Justitia nostra*: 5. XXXIII, 14.
Resurrexit enim Dominus propter justitiam nostram. Rom. IV, 25
Quid olim indicaverit Spiritus S. per Josephum ac Iere- Jes. XL, 23.
miam, à fratribus & propinquis in foveam, aqua desti- Jer. XXXIX,
tutam, conjectos, & deinceps liberatos, perspicuum 6. Thre. III,
jam est, cum antitypus id monstraret. 53. 54. 55. 56.
Gen. XXXVII

Nunc intelligitur Ezechielis vaticinium de arbore 24. Zach. 9,
alta dejicienda, dejectaque exaltanda, & de arbore vi- 11. Ez. xvii,
renti exsiccanda, siccaque facienda, ut floreat, quippe 24. Matth.
qui tener Dei surculus erat. Ve- XXI, 19. 20.
Num. xvii.

- Ez. xvii,22. Verus *Daniel* vir Deo carus, jam ex fovea obsig-
Esa.LIII,2. nata liberatus est, & leonis, nempe mortis os occlu-
Dan.VI,22. sum, ut lädere ipsum non poruerit.
23.
Hof.VI,2. Ecquid sibi voluit, quod *Hoscas* exclamavit: Vitæ
restituet nos post biduum; die tertio excitabit nos, &
vivemus coram ipso?
- Joel. II, 28. Dies *Joelis* absunt proprius. nam in monte Sionis &
sq. it. 32. Hierosolymæ erit liberatio, quemadmod. dixit Jehova.
Am. IX, 11. Tugurium *Davidis*, quod concidit, rursus erigitur, e-
Act.XV,16. jusq; rupturæ sepiuntur, ac demolitiones restituuntur
& reædificatur illud, sicut olim.
- Obad. v.7. Hinc in monte Sionis erit, qui evadet, eritque san-
ctus: & possidebit domus Jacob hæreditarias posses-
siones suas.
- Jona. Signum *Jona*, quod est mysterium crucis, jam plene
Matth. XII, in ipso capite apparuit.
40. Promissus *Effractor* perrupit sepulchri portam &
Luc.XI,29. sigillum, fidelibus suis universis præit, ac in principiis
Mich.II,13. eorum antecedit, vitæ Princeps. Is jam adest, & pastit
Mich. V,4. in robore Jehovah & excellentia, nomine Jehovah Dei
sui, & incipit magnus fieri usque ad fines terræ.
- Nah.I,15. Proinde in montibus jam veniunt pedes evangeli-
zantis, promulgantis pacem.
- Habac.II,4. Et *justitia fidei* confirmatur per Christi resurre-
Rom. I,17. ctionem ex mortuis.
- IV,24.25. Nunc igitur Sioni dicitur: Ne remittuntor ma-
Zeph. III, nus tuæ, Sion, nam *Jehova Deus tuus* in medio tui potens
16.17. servaturus est, gavisurus de te lætitia, conquieturus in
amore suo, exultaturus de te cantu.
- Efra& Ne- Capti enim Sionis sunt redempti, typusq; ædificati-
hemia. onis secundi templi, & Hierosolymæ urbis, sub Efra & Nehe-
Hagg.II,10 mia, nunc reperit antitypum suum; quandoquidem
Zach. VI, vaticinia *Haggei*, *Zacharie*, *Malachie*, de gloria posterioris
12.13. domus
Malac. III,3

domus, de viro, qui vocatur zemah, sub quo germinabit, & qui in solio residens dominabitur, ac de sacrificiis Deo in justitia offerendis, omnia jam fiunt, & fundamenta jacta sunt veri litorum regni, quod secundum profundam veterum interpretationem vocis Susan, cui cabballisticam observationem nominis Estheræ adjunxerunt, historia libro Esther descripta mystice denotavit.

Sic ergo pati Christum necesse fuit, & die tertia ex mortuis resurgere: sic omnia in Mosis lege, in Prophetis, & in Psalmis de ipso scripta, perfici oportuit.

Huic sermoni propositum est nihil aliud, quam ut ad celebrationem dierum Paschalium, qui Dei gratia in hoc novo etiam seculo nobis illuxerunt, tales excitemur, qua Rex regum & Dominus dominorum, qui sedet ad dexteram maiestatis in excelsis vere glorificetur. In eum enim finem ob oculos hic est positum, ut ab initio Deus per os sanctorum Propheterum veræ justitiae restitutionem ex resurrectione Filii sui promiserit & testatus fuerit. Quomodo vero unigenitus Patris Filius ipse in diebus exinanitionis suæ eam prædixerit, & quomodo itidem Apostoli de eadem re magna virtute testimonia exhibuerint, largè his diebus nobis explicabitur. Certum enim est, postquam, comprobatis vaticiniis, Deus ipse per Filium suum Ebr. I, i.c. ad nos locutus est, & hic verbum suum per eos, qui ipsi II, 4. audiverunt illud, proponi nobis curavit, Deus etiam concessionem de resurrectione Christi multis signis, miraculis & prodigiis, variis viribus, ipsaque Spiritus S. distributione, prout ipsi complacuit, confirmavit, longe gravius judicium nos manere, si his fidem dignam non adhibeamus, quam eos, qui tantam cognitionis ubertatem non sunt nati. Quantæ stultitia ac sordida nos arguemur, cum

B

man-

mansuetissimus & humanissimus Salvator noster in i-
Luc. XXIV, psis discipulis suis hoc vitium animadverterit, quibus
25. tamen excusatio aliqua ignorantiae & incredulitatis
Marc. XVI, non defuisse videtur. Forsan vero non pauci puta-
14. bunt, inter nos nullos stultos, & corde tardos ad cre-
dendum inveniri: præsertim cum nuda scientia locum
jam obtineat vivæ cognitionis, & fides historica tan-
quam in divina virtute consistens soleat venditari.
Hinc enim, quando dicitur: *Quis credit sermoni nostro?*
Esa. LIII, 1. nemo non respondet: *Ego credo.* Observetur igitur,
quid ulterius Propheta addat: *Bracchium Iehovæ cui re-
velatum est?* Sed fortasse etiam tantæ sumus audaciæ,
ut hoc æque nobis revelatum esse arbitremur, quan-
do assensu saltem comprobamus, Christum bracchio
Jehovæ suscitatum esse. Ecquis autem curatius ani-
mo ponderat, nos æque esse mortuos, & quidem in
delictis ac peccatis, quamdiu excellens divinæ poten-
tiæ magnitudo in nobis se non exerit: nostramque fi-
dem non nisi vanam deceptionem, phantasma & spe-
ctrum esse Satanæ, nisi *bracchio Iehovæ*, seu eadem ex-
cellentis potentiae divinæ virtute, quam operatus est
in Christo Jesu, eum ex mortuis suscitando, in nobis
illa efficiatur: eandem etiam roboris virtutem in con-
versione hominis esse impendendam, quam Deus in
resuscitando Christo impedit; eamque conversionem
Eph. I, 19. sqq. vi oratione firmissime asseverat? Et certe plus, quam
II, 1. sqq. opinio, humanaque perswasio requiritur, si quis vere
adaptare sibi haec verba cupit: *Cum essemus mortui in pec-
catis, vivificavit nos Deus una cum Christo, simulque resusci-
tavit, & in Christo Iesu in cœlestibus collocavit.* Bene ergo
I. Cor. V, 8. in nos ipsos attendamus, ne festum agamus in fermenta
vetera

veteri improbitatis ac malitia, sed sinceritatis, veritatisque pa-
nibus fermentatis, uti graviter Paulus monet. Imo evi-
gilet, qui dormit, & surgat a mortuis, tunc Christus eum illu- Eph. V, 14.
minabit. Si quis vero in sepulchris mundanarum car-
naliumque voluptatum vult permanere, & ulterius e-
xequi voluntatem carnis & rationis, ille ne se jaetet
contra verum & mentiatur. Qui crucem Christi in spi-
ritu non degustavit, is nec in Spiritu degustabit resur-
rectionem. Non est Christi, qui carnem non crucifi- Gal. V, 24.
xit cum passionibus & concupiscentiis. Vivens cum
mortuis quærendus non est. Otio certe, comeditioni-
bus & potationibus, nugis & confabulationibus otiosis,
vano luxu, aliisque gaudiis mundanis non potest ce-
lebrari Pascha. Nec sufficit audire conciones, & can-
tare hymnos de resurrectione Christi, si id fiat animo
cum Christo nondum crucifixo & mortuo, nec adsit
verum desiderium conjunctionis cum Christo. Regnum
enim divinum non situm est in cibo & potu, nec in verbis, sed Rom. XIV,
in iustitia, pace, letitia in Spiritu S. & in virtute. Vera enim
Paschatis celebratio est ea, quam Paulus describit, di- 17.
cens: Si igitur cum Christo surrexisti, quae sursum sunt, que-
rite, ubi Christus est, ad dextram Dei sedens. Quae sursum
sunt, sapite, non quae super terra. Aliis vero bonum exem-
plum præbeamus, & ambulemus, velut ii, qui compo-
tes sunt facti vitæ, quæ ex Deo est, ne cui scandalum
præbeamus, ejusque peccati participes reddamur. P.
P. in Academia Fridericana. An. DOM. MDCCI.
Fer. Paschal.

TYPIS ZEITLERIANIS.

